EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 507 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2020

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2020

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia 17. decembra 2019 prijala ročnú stratégiu udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2020. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Komisia 17. decembra 2019 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Írsko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky v eurozóne.

(2) Správa o Írsku na rok 2020[3] bola uverejnená 26. februára 2020. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 9. júla 2019[4], následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Írska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Bolo v nej zahrnuté aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, výsledky ktorého boli takisto uverejnené 26. februára

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 506 final.
[4] Ú. v. EÚ C 301, 5.9.2019, s. 117.

2020. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Írsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Nerovnováhy sa týkajú najmä vysokých objemov verejného dlhu, súkromného dlhu a čistých zahraničných záväzkov.

(3) Svetová zdravotnícka organizácia 11. marca 2020 oficiálne vyhlásila vypuknutie nákazy COVID-19 za globálnu pandémiu. Táto pandémia predstavuje pre občanov, spoločnosti a ekonomiky závažné ohrozenie verejného zdravia. Vyvíja výrazný tlak na verejné systémy zdravotnej starostlivosti, narúša globálne dodávateľské reťazce, vyvoláva volatilitu na finančných trhoch, spôsobuje otrasy v oblasti spotrebiteľského dopytu a negatívne vplýva na rôzne odvetvia hospodárstva. Ohrozuje pracovné miesta, príjmy ľudí a podnikanie spoločností. Spôsobila zásadný ekonomický otras, ktorý už teraz nepriaznivo ovplyvňuje Európsku úniu. Komisia prijala 13. marca 2020 oznámenie[5], v ktorom vyzvala na koordinovanú ekonomickú reakciu na krízu, pričom táto reakcia by mala zahŕňať všetkých aktérov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.

(4) Niekoľko členských štátov vyhlásilo výnimočný stav alebo zaviedlo núdzové opatrenia. Všetky núdzové opatrenia by mali byť striktne primerané, nevyhnutné, časovo obmedzené a v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Mali by podliehať demokratickému dohľadu a nezávislému súdnemu preskúmaniu.

(5) Komisia prijala 20. marca 2020 oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu.[6] Doložkou stanovenou v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 sa uľahčuje koordinácia rozpočtových politík v obdobiach prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles vyvolaný vypuknutím nákazy COVID-19 umožňujú súčasné podmienky aktiváciu tejto doložky. Ministri financií členských štátov vyjadrili 23. marca 2020 súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť zo strednodobého hľadiska. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

(6) V záujme obmedzenia a kontroly šírenia pandémie, posilnenia odolnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti a zmiernenia sociálno-ekonomických následkov prostredníctvom podporných opatrení pre podniky a domácnosti, ako aj v záujme zabezpečenia primeraných zdravotných a bezpečnostných podmienok na pracovisku s cieľom obnoviť hospodársku činnosť treba ďalej konať. Únia by mala na podporu úsilia členských štátov v týchto oblastiach v plnej miere využiť rozličné nástroje, ktoré má k dispozícii. Členské štáty a Únia by zároveň mali spolupracovať na príprave opatrení, ktoré sú potrebné na návrat k normálnemu fungovaniu našich spoločností a hospodárstiev a k udržateľnému rastu, pričom tieto opatrenia by mali okrem iného zahŕňať zelenú a digitálnu transformáciu a mali by vychádzať z ponaučení z tejto krízy.

---

5 COM(2020) 112 final.

6 COM(2020) 123 final.

(7) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 poukázala na flexibilitu, ktorú ponúka jednotný trh v oblasti prispôsobenia sa mimoriadnym situáciám. Na to, aby bolo možné zabezpečiť rýchly a hladký prechod do fázy oživenia a voľný pohyb tovaru, služieb a pracovníkov, je však nutné, aby sa mimoriadne opatrenia, ktoré bránia normálnemu fungovaniu jednotného trhu, odstránili hneď, ako stratia svoje opodstatnenie. Súčasná kríza poukázala na potrebu krízových plánov pripravenosti v sektore zdravotníctva, ktoré zahŕňajú najmä zlepšené nákupné stratégie, diverzifikované dodávateľské reťazce a strategické rezervy základných potrieb. Ide o kľúčové prvky pre vypracovanie rozsiahlejších plánov pripravenosti na krízu.

(8) Zákonodarca Únie už zmenil príslušné legislatívne rámce[7], aby umožnil členským štátom mobilizovať všetky nevyužité zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov na riešenie mimoriadnych účinkov pandémie ochorenia COVID-19. Uvedenými zmenami sa zabezpečí dodatočná flexibilita i zjednodušené a racionalizované postupy. V snahe zmierniť tlaky v oblasti peňažných tokov môžu členské štáty v účtovnom roku 2020 – 2021 zároveň využiť 100-percentnú mieru spolufinancovania z rozpočtu Únie. Írsko sa nabáda, aby uvedené možnosti v plnej miere využilo na pomoc jednotlivcom a odvetviam, ktorých tieto výzvy zasiahli najviac.

(9) Sociálno-ekonomické dôsledky pandémie sa vzhľadom na odlišné modely špecializácie v jednotlivých írskych regiónoch pravdepodobne prejavia nerovnomerne. S tým súvisí značné riziko, že v Írsku dôjde k prehlbovaniu regionálnych rozdielov. V kombinácii s rizikom dočasného prerušenia procesu konvergencie medzi jednotlivými členskými štátmi si súčasná situácia vyžaduje cielenú reakciu v oblasti príslušnej politiky.

(10) Írsko predložilo 21. apríla 2020 svoj národný program reforiem na rok 2020 a 30. apríla 2020 svoj program stability na rok 2020. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne.

(11) Na Írsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo.

(12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2020 plánuje zhoršenie celkového salda z prebytku vo výške 0,4 % HDP v roku 2019 na deficit vo výške 7,4 % HDP v roku 2020. V roku 2021 sa predpokladá pokles deficitu na 4,1 % HDP. Po tom, ako pomer verejného dlhu k HDP v roku 2019 klesol na úroveň 58,8 % HDP, sa podľa programu stability na rok 2020 očakáva, že sa v roku 2020 zvýši na úroveň 69,1 %. Makroekonomický a fiškálny výhľad je ovplyvnený vysokou neistotou v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19.

(13) Írsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a v rámci koordinovaného prístupu Únie rozpočtové opatrenia na zvýšenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šíreniu pandémie a poskytnutie pomoci tým osobám

---

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

a odvetviam, ktoré boli obzvlášť ťažko zasiahnuté. Podľa programu stability na rok 2020 dosiahli tieto rozpočtové opatrenia výšku približne 2,0 % HDP. Zahŕňajú podporu zamestnanosti a podporu v nezamestnanosti na obdobie 12 týždňov (približne 1,4 % HDP) a dodatočné výdavky na zvýšenie kapacity a prístupnosti systému zdravotnej starostlivosti (približne 0,6 % HDP). Írsko okrem toho ohlásilo opatrenia, ktoré síce nemajú okamžitý vplyv na rozpočet, ale prispejú k podpore likvidity pre podniky, pričom v programe stability na rok 2020 sa odhadujú na zhruba 0,3 % HDP. Uvedené opatrenia zahŕňajú úverové záruky a rôzne úverové programy, pozastavenie úrokov a sankcií za určité oneskorené platby zo strany zamestnávateľov, pozastavenie vymáhania dlhov a prestávky v splácaní v trvaní až do troch mesiacov v prípade podnikateľských úverov. Vláda ohlásila 2. mája 2020 nový balík opatrení na podporu dlhu a kapitálu pre podniky v hodnote približne 2 % HDP, ktoré neboli zahrnuté do programu stability na rok 2020 ani do prognózy Komisie. Celkovo sú opatrenia, ktoré prijalo Írsko, v súlade s usmerneniami stanovenými v oznámení Komisie o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19. Úplné vykonávanie týchto opatrení, po ktorom bude nasledovať preorientovanie fiškálnych politík na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, keď to hospodárske podmienky umožnia, prispeje v strednodobom horizonte k zachovaniu fiškálnej udržateľnosti.

(14) Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa odhaduje, že pri predpoklade nezmenenej politiky bude saldo verejných financií Írska roku v 2020 na úrovni –5,6 % HDP a v roku 2021 na úrovni –2,9 % HDP. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy dosiahne v rokoch 2020 úroveň 66,4 % HDP a v roku 2021 úroveň 66,7 % HDP.

(15) Komisia vydala 20. mája 2020 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy, keďže Írsko plánuje, že v roku 2020 nedodrží prahovú hodnotu deficitu na úrovni 3 % HDP. V analýze sa celkovo naznačuje, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/1997 nie je dodržané.

(16) Pandémia ochorenia COVID-19 v prvom polroku 2020 tvrdo postihla Írsko a vystavila systém zdravotnej starostlivosti extrémnemu tlaku. Írsko zaviedlo na zmiernenie účinkov pandémie naliehavé opatrenia na posilnenie systému zdravotníctva, ako aj opatrenia na zamedzenie šírenia vírusu, čo v určitých odvetviach viedlo k výraznému obmedzeniu hospodárskej činnosti. Vláda okrem toho v rámci možností zaviedla širokú škálu hospodárskych opatrení zameraných na zmiernenie dôsledkov krízy vyvolanej ochorením COVID-19. Tieto opatrenia zahŕňali schémy dotácií miezd v záujme ochrany pracovných miest, platby na sociálne zabezpečenie, dočasný zákaz zvyšovania nájomného a vysťahovania, ako aj opatrenia týkajúce sa likvidity a úverovej podpory pre firmy. Hoci cieľom týchto opatrení je zmierniť hospodársky otras vyvolaný pandémiou, riziko výraznej straty produkcie, konkurzov, platobnej neschopnosti, zvyšovania nezamestnanosti a počtu ľudí ohrozených chudobou zostáva vysoké.

(17) Nemocnice mali už pred pandémiou ochorenia COVID-19 takmer vyčerpané kapacity s mierou obsadenosti lôžok v akútnej starostlivosti, ktorá patrila medzi najvyššie v krajinách OECD. Bolo to spôsobené najmä nedostatkom vo všeobecnom prístupe k primárnej zdravotnej starostlivosti a značným spoliehaním sa na nemocničnú starostlivosť. Problémy spojené s náborom a udržaním pracovníkov viedli v určitých regiónoch a nemocniciach k nedostatku zdravotníckych pracovníkov. Dlhodobá domáca starostlivosť bola nedostatočná a nebola súčasťou zákonného nároku, pričom politiky uprednostňovali využívanie inštitucionálnej starostlivosti. Ochorenie COVID-

19 vyvinulo na systém zdravotnej starostlivosti bezprecedentný tlak. Na zvýšenie kapacity nemocníc a v záujme poskytovania dočasných všeobecných služieb zdravotnej starostlivosti sa zaviedli včasné núdzové opatrenia. V strednodobom horizonte však Írsko stále musí riešiť štrukturálnu obmedzenú efektívnosť, flexibilitu, odolnosť a dostupnosť svojho systému zdravotnej starostlivosti. Cieľom ambicióznych reformných plánov *Sláintecare* je zabezpečiť prístup k všeobecne dostupnému a udržateľnému systému zdravotnej starostlivosti. Plány na ich vykonanie sú však aj naďalej nejasné. Stanovenie jasných míľnikov a lehôt môže spolu so spoľahlivým rámcom monitorovania prispieť k včasnému zavedeniu univerzálneho pokrytia. Uskutočňovanie reforiem dlhodobej starostlivosti vrátane nových spôsobov práce v komunite prostredníctvom podpory domácej opatery a reorganizácie opatrovateľských zdrojov by si mohlo vyžiadať inventarizáciu existujúcich zariadení, prognózy týkajúce sa budúceho rastu dopytu a primeranú analýzu „medzier“, po ktorej by nasledoval plán realizácie.

(18) Podľa poslednej prognózy Komisie sa v roku 2020 očakáva zvýšenie nezamestnanosti na úroveň 7,4 % a v roku 2021 jej mierny pokles na úroveň 7 %. Vláda pri reakcii na pandémiu výrazne využíva politiku podpory príjmov a zamestnanosti, najmä režimy skráteného pracovného času, ktoré by sa mali aj naďalej rýchlo vykonávať a posilňovať. Relatívne vysoký počet ľudí žijúcich v domácnostiach s nízkou intenzitou práce si vyžaduje ďalšie úsilie na podporu individualizovaných aktivačných stratégií. Problémy, ktorým čelí Írsko, pokiaľ ide o chudobu a kvalitu a podporu zamestnania, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, stále pretrvávajú a v dôsledku pandémie sa ešte pravdepodobne prehĺbia. V súčasnej situácii treba v spolupráci so sociálnymi partnermi pokračovať v úsilí zameranom na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, aby bolo možné reagovať na meniace sa potreby trhu práce a pripraviť pracovnú silu na transformáciu v oblasti klímy, energetiky a obehového hospodárstva. Zistilo sa, že nedostatok zručností je v sektore bývania, ale očakáva sa, že popri tom, ako bude napredovať transformácia, podobná situácia nastane aj v iných sektoroch. V súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 je nevyhnutné zabezpečiť, aby digitalizácia vzdelávania a práce nezvyšovala vzdelanostné a sociálne nerovnosti.

(19) Vláda vykonala rôzne opatrenia na podporu ponuky bývania, čo v priebehu dvoch rokov do septembra 2019 prispelo k zvýšeniu ročného počtu dokončených obytných jednotiek o takmer 40 %. Zdá sa, že to spolu s účinnými makroprudenciálnymi nástrojmi pomohlo obmedziť infláciu cien obytných nehnuteľností. Počet dokončených obytných jednotiek však stále zaostáva za dopytom. Dostupnosť bývania predstavuje pre mnohé domácnosti problém a inflácia v sektore nájomného bývania je stále vysoká. Kritickým faktorom, ktorý by mohol dopomôcť k zlepšeniu ponuky bývania, by mohla byť zlepšená infraštruktúra v kombinácii s priestorovým plánovaním. Vyriešenie administratívnych nedostatkov pri dani z prieluky môže v konečnom dôsledku prispieť k zlepšeniu strednodobej cenovej dostupnosti bývania. Nedostatok v ponuke sociálneho bývania je aj naďalej veľkou výzvou pre posilňovanie inklúzie, a to aj pre najzraniteľnejšie osoby. Nedávne opatrenia v príslušnej oblasti politiky viedli k zrýchleniu zabezpečovania sociálneho bývania, ale v decembri 2019 bolo v Írsku na čakacích zoznamoch na sociálne bývanie stále približne 68 700 domácností. Na pokrytie potrieb zostávajúcich domácností na súčasnom čakacom zozname a potrieb potenciálnych nových žiadateľov je potrebné ďalšie úsilie. Spomedzi približne 10 000 ľudí bez domova evidovaných v Írsku je 3 500 detí. To vyvoláva obavy týkajúce sa možných rizík prehlbovania nerovností, zakorenenej chudoby a sociálneho vylúčenia. Medzi skupiny najviac postihnuté bezdomovstvom

patria osamelí rodičia s deťmi. Pretrvávajú významné regionálne a mestské rozdiely, pričom 69 % všetkých dospelých osôb bez domova je sústredených v širšej oblasti Dublinu.

(20) Domáci bankový systém je pre írske firmy dôležitým zdrojom likvidity. Včasný prístup k pôžičkám sa môže ukázať ako náročný pre malé a stredné podniky (MSP) a pre podniky bez kolaterálu alebo bez existujúceho vzťahu s veriteľom. Prístup MSP k bankovým úverom bol okrem toho donedávna obmedzovaný vysokými úrokovými sadzbami. Írske orgány a banky zaviedli viacero opatrení na zmiernenie finančných ťažkostí, s ktorými sa potýkajú podniky a domácnosti. Je dôležité, aby tieto opatrenia poskytovali potrebnú likviditu a posilnili udržateľné reštrukturalizačné riešenia pre dlžníkov, ktorých finančné ťažkosti sú úzko spojené s vypuknutím nákazy a od ktorých sa po uplynutí prechodného obdobia očakáva návrat k životaschopnosti. Len takýto vyvážený prístup môže pomôcť podnikom a domácnostiam prekonať dočasné problémy bez toho, aby sa podkopala (už aj tak slabá) ziskovosť a rodiaci sa pokrok, ktorý Írsko dosiahlo v posledných rokoch pri zlepšovaní finančnej stability svojho bankového sektora. V procese navrhovania a vykonávania týchto opatrení treba zohľadniť odolnosť bankového sektora.

(21) Pokiaľ ide o podporu oživenia hospodárstva, bude dôležité, aby sa prednostne realizovali pripravené verejné investičné projekty a aby sa podporili investície súkromného sektora, a to aj prostredníctvom príslušných reforiem. Obnovenie hospodárstva si vyžaduje, aby Írsko pokročilo vo svojich ambicióznych investíciách v oblasti životného prostredia, klímy, energetiky a infraštruktúry. V oblasti eliminácie emisií uhlíka Írsko zatiaľ zaostáva. Emisie skleníkových plynov v doprave a budovách sú vysoké a stále stúpajú. Írsko nedosiahne ciele na rok 2020 v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. Írsko je závislé od dovozu energie a patrí medzi členské štáty s najvyššími cenami za elektrinu, čo by mohlo mať negatívny vplyv tak na životné prostredie, ako aj na konkurencieschopnosť podnikov. Prechod Írska na klimaticky neutrálne hospodárstvo si okrem iného vyžiada značné dlhodobé súkromné aj verejné investície do energie z obnoviteľných zdrojov, elektrickej infraštruktúry, energetickej efektívnosti a udržateľnej dopravy. Akčný plán v oblasti klímy predstavuje vierohodnú iniciatívu na zvrátenie trajektórie emisií. To, aby sa ambície premietli do konkrétnych výsledkov, si bude vyžadovať účinné a nepretržité vykonávanie politík a opatrení v rámci tohto plánu. Programovanie Fondu na spravodlivú transformáciu na obdobie 2021 – 2027 by mohlo Írsku pomôcť vyriešiť niektoré výzvy, ktoré predstavuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to najmä v oblasti uvedenej v prílohe D k správe o krajine. To by Írsku umožnilo čo najlepšie tento fond využiť.

(22) Úsilie Írska o znižovanie rozdielu v produktivite medzi jeho zahraničnými a domácimi sektormi stále stagnuje. Je vítaná priama podpora prostredníctvom inovačného fondu pre prelomové technológie pre spoluprácu medzi firmami a verejnými výskumnými centrami, napríklad prostredníctvom projektov spolupráce medzi odvetvím – vrátane MSP – a výskumnými organizáciami. Napriek tomu, že Írsko poskytuje spoločnostiam relatívne vysokú verejnú podporu, sa táto podpora realizuje prostredníctvom schémy daňových úľav vo výskume a vývoji. Tie majú sklon uprednostňovať väčšie spoločnosti v zahraničnom vlastníctve a majú len obmedzený vplyv na zvýšenie produktivity miestnych írskych firiem. V medziach rámca *Future Jobs Ireland* sa určujú kľúčové opatrenia, ktoré by mohli pomôcť pri riešení nedostatkov domácej ekonomiky. Ide najmä o iniciatívy na posilnenie produktivity miestnych firiem, predovšetkým MSP. Je dôležité, aby sa tieto opatrenia realizovali účinne. Prebiehajúca

kríza poukázala aj na potreby MSP v oblasti digitalizácie, najmä pokiaľ ide o riešenia v oblasti práce na diaľku, odbornú prípravu pracovníkov a kybernetickú bezpečnosť. Pre zvyšovanie produktivity MSP a podporu podnikania má zásadný význam digitálna infraštruktúra. Ultrarýchle širokopásmové pripojenie je dostupné len pre 5 % vidieckych oblastí, čo je výrazne pod priemerom EÚ na úrovni 29 %. Írsko je takisto jednou z najdrahších krajín EÚ v oblasti pevného širokopásmového pripojenia. Vzhľadom na to, že v rámci národného plánu pre širokopásmové pripojenie bola podpísaná zmluva na významnú verejnú investíciu zameranú na riešenie nedostatkov v infraštruktúre, je dôležité dôkladne monitorovať a zabezpečiť včasné vykonávanie zavádzania verejne podporovanej ultrarýchlej širokopásmovej siete, najmä vo vidieckych oblastiach.

(23) Ako sa uvádza v odporúčaní pre eurozónu na rok 2020, kľúčom k zlepšeniu účinnosti a spravodlivosti daňových systémov je boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Účinky presahovania stratégií agresívneho daňového plánovania daňovníkov medzi členskými štátmi si vyžadujú koordinované kroky v oblasti vnútroštátnych politík, ktoré by doplnili právne predpisy Únie. Írsko podniklo kroky na riešenie praktík agresívneho daňového plánovania, a to realizáciou dohodnutých medzinárodných a európskych iniciatív a prijatím niekoľkých dodatočných vnútroštátnych opatrení. Vysoká úroveň licenčných poplatkov a dividend ako percentuálneho podielu z HDP však naznačuje, že daňové predpisy Írska využívajú spoločnosti, ktoré sa zapájajú do agresívneho daňového plánovania, a účinnosť týchto vnútroštátnych opatrení bude treba posúdiť. Rozšírenie daňového základu by zvýšilo odolnosť príjmov voči hospodárskym výkyvom a idiosynkratickým otrasom a posilnilo by fungovanie automatických stabilizátorov. Vysoká koncentrácia daní z príjmov právnických osôb (najväčších desať spoločností predstavuje 45 % daní z príjmov právnických osôb), ich volatilita a potenciálne prechodná povaha vyzdvihujú spolu s ich rastúcim podielom na celkových výnosoch z daní (rekordných 18,7 % v roku 2018) riziko nadmerného spoliehania sa na tieto príjmy na financovanie stálych bežných výdavkov.

(24) Írsko napriek úsiliu o posilnenie rámca boja proti praniu špinavých peňazí stále čelí rizikám z dôvodu medzinárodnej orientácie svojho hospodárstva, čo zahŕňa významný prílev priamych zahraničných investícií a existenciu zložitých právnych štruktúr so zahraničnými sponzormi. Vnútroštátne posúdenie rizika sa preskúmava s cieľom lepšie zohľadniť skutočnú expozíciu pracovníkov, ktorí sú zapojení do poskytovania služieb spoločnostiam a trustom, voči riziku. Nedostatočné pochopenie expozície týchto pracovníkov voči riziku vedie k nízkemu nahlasovaniu podozrivých transakcií. Intenzita dohľadu je so zreteľom na nápravu týchto problémov nedostatočná a nepoužíva sa pri nej prístup založený na rizikách, čo brzdí účinnosť rámca boja proti praniu špinavých peňazí. Pre spoločnosti sa zriadil národný register konečných užívateľov výhod, ktorým sa obmedzuje bankové tajomstvo a identifikujú sa koneční užívatelia výhod. Kvalitu poskytnutých informácií a účinnosť tohto registra treba priebežne monitorovať.

(25) Zatiaľ čo súčasné odporúčania sa zameriavajú na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie a na uľahčenie oživenia hospodárstva, odporúčania pre jednotlivé krajiny z roku 2019 prijaté Radou 9. júla 2019 zahŕňali aj reformy, ktoré sú nevyhnutné na riešenie strednodobých až dlhodobých štrukturálnych výziev. Tieto odporúčania sú stále relevantné a budú sa aj naďalej monitorovať počas celého budúcoročného cyklu európskeho semestra. To isté platí aj pre odporúčania týkajúce sa hospodárskych politík súvisiacich s investíciami. Tieto odporúčania by sa mali zohľadniť pri strategickom plánovaní financovania politiky súdržnosti po roku 2020,

a to aj v prípade zmierňujúcich opatrení a stratégií ukončenia opatrení v súvislosti so súčasnou krízou.

(26) Európsky semester poskytuje rámec pre nepretržitú koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti v Únii, čo môže prispieť k udržateľnému hospodárstvu. Členské štáty vo svojich národných programoch reforiem na rok 2020 zhodnotili pokrok v dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Zabezpečením plného vykonávania ďalej uvedených odporúčaní Írsko prispeje k pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a k spoločnému úsiliu, ktorým je zabezpečenie konkurencieschopnej udržateľnosti v Únii.

(27) Úzka koordinácia medzi hospodárstvami je v hospodárskej a menovej únii kľúčovým predpokladom pre dosiahnutie rýchleho oživenia po kríze spôsobenej ochorením COVID-19. Írsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, a pri zohľadnení politického usmernenia Euroskupiny malo zabezpečiť, aby jeho politiky boli aj naďalej v súlade s odporúčaniami pre eurozónu a aby boli koordinované s politikami ostatných členských štátov eurozóny.

(28) Komisia vykonala v rámci európskeho semestra na rok 2020 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Írska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2020. Zároveň posúdila program stability na rok 2020, národný program reforiem na rok 2020 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Írsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Írsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(29) Rada na základe uvedeného posúdenia preskúmala program stability na rok 2020 a jej stanovisko[8] je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.

(30) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2020 a program stability na rok 2020. V týchto odporúčaniach sa zohľadňuje potreba riešiť pandémiu a uľahčiť oživenie hospodárstva, ktoré sú prvým krokom nevyhnutným na to, aby sa mohlo začať s úpravou nerovnováh. Odporúčania, ktoré sa priamo týkajú makroekonomických nerovnováh, ktoré Komisia identifikovala na základe článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, sú premietnuté v odporúčaniach 1, 2 a 4,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2020 a 2021 prijalo opatrenia s cieľom:

1. V súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijať všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následného oživenia. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby, a zároveň zvyšovať mieru investícií. Zlepšiť prístupnosť systému zdravotnej starostlivosti a posilniť jeho odolnosť, a to aj reagovaním na potreby pracovnej sily v zdravotníctve a zabezpečením univerzálneho pokrytia v rámci primárnej zdravotnej starostlivosti.

2. Prostredníctvom rozvoja zručností podporovať zamestnanosť. Riešiť riziko digitálnej priepasti, a to aj v sektore vzdelávania. Zvýšiť poskytovanie sociálneho a cenovo dostupného bývania.

[8] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

3. Pokračovať v poskytovaní podpory spoločnostiam, najmä malým a stredným podnikom, a to najmä prostredníctvom opatrení na zabezpečenie ich likvidity. Prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie, udržateľnú verejnú dopravu, zásobovanie vodou a čistenie odpadových vôd, výskum a inovácie a digitálnu infraštruktúru.

4. Rozšíriť daňový základ. Zintenzívniť opatrenia na odstránenie tých prvkov daňového systému, ktoré uľahčujú agresívne daňové plánovanie, vrátane odlevu platieb do zahraničia. Zabezpečiť účinný dohľad a presadzovanie rámca pre boj proti praniu špinavých peňazí, pokiaľ ide o pracovníkov poskytujúcich služby trustom a spoločnostiam.

V Bruseli

Za Radu
predseda